

NY HELLESUND KYSTFORT

HERES KÜSTEN BATTERIE 21-979

FORSVARSHISTORISK
FORENING
I KRISTIANSANDS
REGIONEN

GUIDE NY HELLESUND KYSTFORT

Vi anbefaler våre besøkende å følge de nummererte stasjonene som er markert på kartet og i terrenget. Lommelykt bør medtas.

KART FORKLARING

	BRAKKE
	ANLEGG I BETONG
	STEINKLEDT BUNKER
	NÆRFORSVARSTILLING
	SÅLE I BETONG
	BOMBKASTER
	MG/MITRALJØSE
	OPPSTILLINGSPASS
	MINEFELT
	LØPEGRAV
	PIGGTRÅD
	TUNNEL
	STI
	BRØNN
	INFOTAVLE

- 1 Vi starter her i Olasundet. Ca. 100 m mot syd mellom Trandlerskjeran og fjellveggen ser du den gamle hummerparken. På fjellveggen i nordre innseiling finner du de kongelige monogrammene og Olav den Helliges profil.
- 2 Administrasjonsbygg (die Witschftsbaracke) med kjøkken, skredderstue, diverse rom for personalet og med stort velferdsrom mot øst. I kjelleren var lagret proviant for 60 dager, klær, arbeidsutstyr bl.a. Sykebrakka ligger 20 m mot øst. To sanitetssoldater/ordonnanser arbeidet der. I fjellveggen bak to dekningsstunneler. Det er 7 slike i kystfortet.
- 3 Kontor og vaktbrakke. Fortsjefen, kaptein Wimmer, bodde i brakkas østlige del. Nærmest nedover veien ser vi trapp opp til marinens forlegningsbrakke. Fra den førte ei trapp videre opp til anleggene på Østheia. Videre nedover, på høyre side av veisvingen, lå grisehus, hestestall, forlegningsbrakker, "Russerbrakka" og med nærkampbane øst for dem. På venstre side av veisvingen lå snekkerverkstedet for krigsfangene. Nede ved Tyskerbrygga lå to store velferdsbrakker for Organisation Todt og de norske arbeidstakerne. Brakkene ble brukt til bespisning, kontor og overnatting. Legen hadde sitt kontor der.
- 4 "Mitralljøse/maskingeværstilling Nils Otto" med dekningsrom. Tre tilsvarende stillinger ligger på skrenten vestover. Det var ingen vegetasjon på øya den gang som begrenset skuddfeltet.
- 5 To mannskapsbrakker med tilhørende 88m² dekningsrom i fjellveggen bak.
- 6 Bombekaster stilling retning nordvest. Sambandsbrakke til venstre.
- 7 Mitralljøse/maskingeværstilling.
- 8 Nedgang til Leiren. Befalsmesse, fem forlegningsbrakker, en dekningsbunker og et 80m² dekningsrom i fjellveggen bak. Planert oppstillingsplass vest for dekningsbunkeren. Telefonboks i kløfta ned mot hummerparken.
- 9 Smie. Essefot med luftinntak.
- 10 Stridforlegningsbunker for besetning kanon 1. Maskingeværstilling ved sydvestlige hjørne. Over på Nordvestheia standplass for lyskastere med dekningsrom, to mitralljøsestillinger m.m.

Vennligst hold området rent

Kopiering og ettertrykk
forbudt

- 11** "Mitråljøsestilling Jan Rune". Bombekasterstilling mot øst.
- 12** "Luftvernstilling Carl" for 20 mm luftvernskyts. Ammunisjonsrom, dekningsrom og løpegrav til/fra tunnelsystemet under. 30 m i retning syd-vest er en tilsvarende luftvernstilling bygd av krisematerialer 1944-45. Stillinga dekker delvis den gamle standplassen for kanon 1 før kasematten ble bygd. 40 m mot vest er et lagerrom for røykanlegg. Derfra førte en rullebane fram til standplass nordvest av kanon 1.
- 13** Kanon 2 montert på dreielavett i "Kasematt Hans" 30 m mot vest ser vi kanon 1 i "Kasematt Lorentz". Kanontype: Fransk 10,5 cm Schneider M-1913. Alle tre kasematter har 120 graders ildsektor, ammunisjonsrom i sideveggene og stilling for rundtskytende maskingevær på taket.
- 14** Gjennomgangsbunker til-fra tunnelsystemet og toppen av Vestheia.
- 15** "Mitråljøsestilling Erik". Terrenget foran bunkeren og minefeltene i Hellvardalen under var beskyttet av stillinger foran kanon 1 og 2, nær dalføret i sydøstlig retning og fra syds-krenten av Østheia.
- 16** Trolig mottakssentral for pasienter under kamp. Mitråljøse-maskingeværstilling ved vestveggen.
- 17** Kommandoplass med bl.a. ildledningssentral, peile-observasjonsrom, 2 hvilerom og nærskriingsanlegg ved inngangspartiet. Netto inneareal 93m². Stigesjakt fra ildledningssentralen til fjellanlegget under og rømningssjakt fra nordøstre rom opp til friluft. På taket standplass for avstandsmåler og stilling for rundtskytende maskingevær, nå innebygd i vestlige varde. De gamle steinvardene, kanskje fra Olav den Helliges tid, ble revet i 1942.
- 18** Fjellanlegg, 135m², med diverse rom. Feltlasarett til høyre.
- 19** "Bombekasterstilling Bjørn". Fransk modell.
- 20** Løpegrav fra fjellanlegget retning kasematt 3 og kanon 4. Nord for stridsforlegningsbunkeren i grava retning kanon 4 ligger

"Luftvernmitråljøsestilling Kaare", og like syd for bunkeren nærforvarsstilling for kanon 3 og 4.

- 21** Kanon 4, "Kanon Karl", som den opprinnelig sto montert på dreieskive. Seinere ble standplassen bygd om og kanonen montert rundtskytende på den dreielavetten som ses like ved. Treplattformen illustrerer dette sistnevnte stadium. Ammunisjonsrepos i trappeoppgangen. Atkomsten videre til Østheia skjer best gjennom den østlige ammunisjonsbunkeren under plattformen.
- 22** "Lyskasteranlegg B-O". 78 m² inneareal for lyskaster med aggregat, hvilerom, sambandsrom og nærskriingsanlegg. Rømningssjakt opp til friluft. Rullebane fra lyskasterrommet og ut til standplassen. Det var fire lyskaster i Kystfortet,- en med diameter 200 cm, to 150 cm og en 60 cm. I terrenget retning øst og sydøst diverse stillinger, løpegraver, mannskapsbunkere, røykanlegg m.m.
- 23** Varslingsradar, FuMO 214 Würzburg Riese. Under mot øst mannskapsbunker med vedlikeholdsrom for 2 stk. Madsen 20 mm luftvernkanoner i forlengelsen. Bombekasterstilling 20-30m i sydøstlig retning. Observasjonsstilling mot nordøst nærmest radaren.
- 24** Dekningsrom med nærforvarsstilling i vestveggen. Løpegrav med ammunisjonsrom.
- 25** Eksempel på "Falkenhorstbunker". Vegger av stående tømmer, steinkledt og med forsterket bunkerhvelvtak. Det finnes 13 bunkere av denne type og 14 tilsvarende reist i andre veggmaterialer.

Dette var siste stasjon på vår vandring gjennom Kystfortet. Vi håper du er tilfreds med det du har sett. Dersom du ønsker å støtte vårt videre restaureringsarbeid i form av opplysninger, råd eller kontante midler, kan du benytte "brevsprekken" (skyteskåret) i nærskriingsbunkeren ved inngangen til kommando-plassen. 100 kr.+ navn og adresse gir deg livsvarig medlemsskap i Forsvarshistorisk Forening.

Takk for besøket.

FORSVARSHISTORISK
FORENING
I KRISTIANSANDS
REGIONEN

DU ER VELKOMMEN SOM MEDLEM. ENGANGSKONTIGENT KR. 100,- KAN BETALES TIL
FORSVARSHISTORISK FORENING I KRISTIANSANDSREGIONEN, SØGNE OG GREIPSTAD SPAREBANK
BANKGIRO 3090.40.85177